

RP 8/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om frontmannapension

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om frontmannapension ändras så att Folkpensionsanstalten får lämna uppgifter till kommunen om personer som får fronttillägg. Syftet med den föreslagna ändringen är att främja kommunens möjligheter att ordna re-

habilitering för frontveteraner och att förbättra frontveteranernas möjligheter att få information om sina möjligheter till rehabilitering. Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1 Nuläge

Ersättningarna till krigsinvalider och indelningen i invaliditetsgrader grundar sig på lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), och förordningen om tillämpningen av vissa stadganden i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (1117/1985). Livränta, vård och rehabilitering är förmåner som betalas ut på grundval av en skada eller sjukdom som det har betalats ersättning för. Storleken på förmånerna är beroende av invaliditetsgraden, som bedöms medicinskt. Krigsinvaliderna har mycket omfattande rättigheter till bland annat sluten vård och kommunal öppen vård. När invaliditetsgraden underskrider 10 procent har personen inte längre rätt till förmåner enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, men nog till rehabilitering av frontveteraner. Bestämmelser om minröjares rätt till rehabilitering finns i lagen om rehabilitering för personer som tjänstgjort i vissa uppdrag under Finlands krig (1039/1997). Statskontoret ansvarar för verkställigheten av rehabiliteringen av krigsinvalider och minröjare.

Med frontveteran avses den som tilldelats frontmannatecken, fronttjänsttecken eller fronttecken. Rehabiliteringen av frontveteraner baserar sig på lagen och förordningen om rehabilitering av frontveteraner (1184/1988 och 1348/1988). Syftet med rehabiliteringen är att främja och upprätthålla frontveteranens funktionsförmåga så att han så länge som möjligt självständigt förmår klara sina dagliga funktioner. Kommunen ansvarar för att bedöma rehabiliteringsbehovet hos de frontveteraner som bor i kommunen utifrån de ansökningar som frontveteranerna lämnar in. Kommunen bedömer frontveteranens hälsotillstånd och funktionsförmåga, och fattar utifrån utredningen beslut om rehabiliteringsformen och om huruvida rehabiliteringen ska genomföras i form av sluten vård, öppen vård eller i hemmet. Också de frontveteraner som inte längre orkar eller vill delta i rehabilitering utanför hemmet kan få del av tjänsterna.

Personer som tilldelats frontmannatecken, fronttjänsttecken eller fronttecken eller av Krigsarkivet beviljat intyg över deltagande i röjningen av minor har också rätt till fronttillägg enligt lagen om frontmannapension. Folkpensionsanstalten ansvarar för verkställigheten av förmånen. Uppgifter om förmånstagarna är enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) sekretessbelagda. Folkpensionsanstalten får lämna ut uppgifter om en förmånstagare till en annan myndighet endast om det uttryckligen och särskilt föreskrivs om detta i lag. Enligt gällande lagstiftning har Folkpensionsanstalten ingen föreskriven rätt att i informationssyfte lämna ut uppgifter ur sina register till kommunerna om de personer som får fronttillägg.

För att förbättra kommunernas möjligheter att informera frontveteranerna om rehabiliteringsmöjligheter och tjänster som är avsedda för dem har en kommun som tillhandahåller tjänster för frontveteraner sedan år 2005 kunnat lämna in en begäran till Folkpensionsanstalten om att översända ett meddelande till de mottagare av fronttillägg som är bosatta i kommunen. Folkpensionsanstalten har ur sina register hämtat uppgifterna om de mottagare av fronttillägg som är bosatta i kommunen samt deras adressuppgifter och sänt de berörda personerna ett meddelande som kommunen utformat. På så vis har de mottagare av fronttillägg som är berättigade till olika tjänster som kommunen tillhandahåller fått bättre information om och tillgång till tjänsterna.

Merparten av kommunerna har under de senaste årtiondena skapat en etablerad praxis när det gäller hur frontveteranerna söker sig till rehabilitering, att bedöma rehabiliteringsbehovet, att fatta rehabiliteringsbeslut och att tillsammans med frontveteranen välja en lämplig, individuell rehabiliteringsform. I vissa av de största kommunerna har det faktum att kommunerna inte har ett särskilt register över frontveteranerna med tillgängliga kontaktuppgifter blivit ett problem. I mindre

kommuner känner man frontveteranerna vid namn och den kommunala kontaktperson som ansvarar för rehabiliteringen av frontveteraner har kunnat samla in ansökningarna med tillhörande kontaktuppgifter. Förfarandena har varierat kommunvis och alla kommuner har inte utnyttjat det tillvägagångssätt som Folkpensionsanstalten erbjuder som en informationskanal.

Rehabiliteringen av frontveteraner betalas av statens medel och 34,6 miljoner euro har reserverats i anslag för 2014. En del av anslaget har sedan 2011 anvisats för hemservice, t.ex. hjälp för skötseln av hemmet, måltidsservice, tvättjänst, städhjälp och färdtjänst, i form av öppen vård enligt socialvårdslagen (710/1982). Denna andel av anslaget är 6,6 miljoner euro 2014.

Statskontoret betalar det anslag som reserverats för rehabilitering av frontveteraner till kommunerna utifrån antalet frontveteraner som bor i kommunen. En del av anslaget för rehabilitering av frontveteraner har dock årligen blivit oanvänt i kommunerna. Vad gäller den egentliga rehabiliteringen har åren 2011 och 2012 återbetalats ca 270 000 euro per år. Av anslaget för öppenvårdstjänster som tillhandahålls i hemmet återbetalades 2011 ca 427 000 euro och 2012 ca 443 000 euro. En orsak till att en del av det beviljade anslaget blivit oanvänt och betalats tillbaka är att kommunerna har haft svårigheter att tillhandahålla ålderstigna frontveteraner tjänster på grund av att deras personuppgifter saknas. En annan orsak är att frontveteranerna redan är mycket gamla och inte nödvändigtvis har reagerat på kommunernas informationsbrev om olika rehabiliteringsalternativ och om öppenvårdstjänster som tillhandahålls i hemmet.

2 Föreslagna ändringar

Det föreslås att en ny 19 § fogas till lagen om frontmannapension i stället för den tidigare upphävda 19 §. Den föreslagna lagändringen avses träda i kraft så snart som möjligt. Enligt den föreslagna nya bestämmelsen får Folkpensionsanstalten till kommunen lämna ut namn och personbeteckning för mottagare av fronttillägg för att säkerställa att kommunen har nödvändiga uppgifter om

alla mottagare av fronttillägg för utredning av deras rehabiliteringsbehov. Syftet med den föreslagna ändringen är att kommunen bättre ska kunna sköta kartläggningen av våra krigsveteraners rehabiliteringssituation. Den föreslagna ändringen i fråga om utlämnande av uppgifter utgående från uppgifter om förmåner är ett särskilt förfarande som föreskrivs uttryckligen för frontveteranernas skull.

I propositionen föreslås det att Folkpensionsanstalten en gång per kalenderår till kommunerna avgiftsfritt ska lämna ut namn och personbeteckning för mottagarna av fronttillägg, vilket innebär att Folkpensionsanstalten inte längre kommer att skicka ut informationsbrev på begäran av kommunerna. Folkpensionsanstalten får lämna ut namn och personbeteckning till kommunen endast för att utreda om frontveteranen har rätt till rehabilitering enligt lagen om rehabilitering av frontveteraner och till öppen vård som stöder rehabiliteringen. Kommunen får inte använda de uppgifter som lämnats ut av Folkpensionsanstalten för något annat syfte och inte heller överlåta dem vidare. Vid hantering, förvaring och utplåning av de namn och personbeteckningar som Folkpensionsanstalten har lämnat ut ska kommunen utöver lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet tillämpa personuppgiftslagen (523/1999).

Statskontoret har med hjälp av ett särskilt förfarande per post skickat kommunerna uppgifter som gäller verkställigheten av förmåner för krigsinvalid, i de fall där kommunen verkställer förmånerna. På så sätt har Statskontoret kunnat se till att kommunerna kan erbjuda krigsinvaliderna olika tjänster och att hanteringen av känsliga uppgifter som gäller krigsinvalid är säker. För att den föreslagna ändringen ska kunna verkställas snabbare är det ändamålsenligt att Statskontoret och Folkpensionsanstalten samarbetar och använder samma tillvägagångssätt när det gäller att skicka namn- och personuppgifter om mottagarna av fronttillägg.

Efter den föreslagna ändringen kommer kommunerna att ha uppgifter om de frontveteraner som bor på kommunens område. Kommunen kan då kartlägga frontveteranernas behov av rehabilitering och tjänster på ett mer heltäckande sätt än för närvarande. Ge-

nom den föreslagna ändringen säkerställs det att en del av det anslag som reserverats för rehabilitering inte blir oanvänt på grund av att frontveteranerna inte kan nås. Dessutom blir informationen om rehabiliteringsmöjligheter tillgänglig för alla veteraner på lika grunder. Även efter den föreslagna ändringen ska rehabiliteringen av frontveteraner och den öppna vården som stöder rehabiliteringen vara anslagsbundna.

Den föreslagna ändringen ökar jämlikheten mellan veteraner som får fronttillägg. Efter den föreslagna ändringen kommer kommunen att ha bättre information om de frontveteraner som bor på kommunens område och om deras möjligheter att få rehabilitering och olika tjänster. Syftet med ändringen är att öka antalet frontveteraner som får rehabilitering och som deltar i rehabilitering.

3 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga konsekvenser för statsfinanserna. Rehabiliteringen av frontveteraner är anslagsbunden och i statsbudgeten för 2014 har 34,6 miljoner euro reserverats för ändamålet. Vid utgången av 2013 var antalet frontveteraner som var berättigade till rehabilitering 28 400. Antalet frontveteraner beräknas förändras så att det 2015 är ca 20 000. Motsvarande siffra 2020 beräknas vara ca 6 500.

Syftet med den föreslagna ändringen är att anslag som beviljats kommunerna för rehabilitering av frontveteraner inte ska bli oanvända på grund av att kommunerna inte har uppgifter om frontveteranerna. Den föreslagna ändringen förväntas förbättra kommunernas möjligheter att nå de frontveteraner som bor i kommunen och att tillhandahålla dem sådan rehabilitering som de behöver.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Folkpensionsanstalten och Statskontoret. I samband med beredningen hördes dataombudsmannen, Finlands Kommunförbund rf och Delegationen för frontveteranfrågor.

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt, dock senast den 1 maj 2014.

Det föreslås att Folkpensionsanstalten första gången ska lämna ut namn och personbe-teckning för mottagarna av fronttillägg en månad efter lagens ikraftträdande.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om frontmannapension (119/1977) en ny 19 §, i stället för den 19 § som upphävts genom lag 169/2008, som följer:

19 §

Utöver vad som föreskrivs i lagen om of-
fentlighet i myndigheternas verksamhet
(621/1999) har Folkpensionsanstalten, trots
sekretessbestämmelser och andra begräns-
ningar av rätten att lämna ut uppgifter, rätt att
för hemkommunen uppge namn och person-
beteckning för en mottagare av fronttillägg
för att det ska kunna utredas huruvida denne
har möjlighet att få rehabilitering enligt la-
gen om rehabilitering av frontveteraner
(1184/1988).

Folkpensionsanstalten ska årligen före ut-
gången av januari avgiftsfritt lämna kommu-

nen de uppgifter som avses i 1 mom. Kom-
munen får inte använda de uppgifter som
lämnats ut av Folkpensionsanstalten för nå-
got annat syfte än det som nämns i 1 mom.
och inte heller överlåta dem vidare.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .

Folkpensionsanstalten ska första gången
lämna kommunen uppgifter enligt 19 §
1 mom. senast en månad efter lagens ikraft-
trädande.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av
denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

—————
Helsingfors den 6 mars 2014

Vid förhinder för statsministern, social- och hälsovårdsminister

PAULA RISIKKO

Regeringssekreterare *Pia Nissinen*